

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 16.09.2009, sp. zn. 71 Co 254/2009, ECLI:CZ:KSOS:2009:71.CO.254.2009.1

Číslo: 47/2010

Právní věta: Je-li účastník neznámého pobytu, musí soud učinit vhodná opatření k ochraně jeho procesních práv a povinností (§ 29 odst. 3 o. s. ř.); nestačí, že podle ustanovení § 46b písm. a) o. s. ř. je možné takovému účastníkovi doručit písemnosti soudu.

Soud: Krajský soud v Ostravě

Datum rozhodnutí: 16.09.2009

Spisová značka: 71 Co 254/2009

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 5-6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Doručování, Řízení před soudem

Předpisy: § 29 odst. 3 o. s. ř.
§ 46b o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 29. 7. 2009 ustanovil O k r e s n í s o u d v Karviné – pobočka Havířov žalovanému, jehož pobyt není znám, opatrovníka dle § 29 odst. 3 o. s. ř. v osobě JUDr. Š. B., advokátky.

Proti tomuto rozhodnutí podal odvolání žalobce, který se domáhal jeho změny tak, aby žalovanému opatrovník ustanoven nebyl. Nesouhlasil s procesním postupem soudu prvního stupně, a to s ohledem na novelu občanského soudního řádu, která vstoupila v účinnost od 1. 7. 2009. Dle ustanovení § 46b písm. b) o. s. ř. ve znění účinném od 1. 7. 2009, neuvedl-li adresát ve svém podání nebo jiném úkonu učiněném vůči soudu adresu místa v České republice, na kterou mu mají nebo mohou být doručovány písemnosti, je adresou pro doručování u písemnosti doručované prostřednictvím doručujícího orgánu, účastníka řízení nebo jeho zástupce u fyzické osoby u fyzické osoby adresa evidovaná v informačním systému evidence obyvatel, na kterou mu mají být doručovány písemnosti. Dle ustanovení § 49 odst. 4 o. s. ř. ve znění účinném od 1. 7. 2009, nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenu, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Doručující orgán po marném uplynutí této lhůty vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud i bez návrhu vyloučí vhození písemnosti do schránky. Není-li takové schránky, písemnost se vrátí odesílajícímu soudu a vyvěsí se o tom sdělení na úřední desce soudu. Dle ustanovení § 50d odst. 4 o. s. ř. ve znění účinném od 1. 7. 2009, omluvitelným důvodem

pro neúčinnost doručení nemůže být skutečnost, že se fyzická osoba na adrese pro doručování trvale nezdržuje, skutečnost, že v případě podnikající fyzické osoby a právnické osoby se na adrese pro doručování nikdo nezdržuje. Tato ustanovení tak zavádějí fikci doručení na adresu uvedenou v evidenci obyvatel pro fyzickou osobu. Těmto osobám tedy nemají být ustanovováni opatrovníci z důvodu neznámého pobytu.

K r a j s k ý s o u d v Ostravě potvrdil usnesení soudu prvního stupně.

Z o d ů v o d n ě n í :

Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo dle § 206 o. s. ř. a § 212 o. s. ř. ve znění účinném do 30. 6. 2009, a dospěl k závěru, že odvolání důvodné není.

Žalobce podal u soudu návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, adresu bydliště žalovaného označil H., S. 86/2. Soud prvního stupně z výpisu z Centrální evidence obyvatel zjistil, že žalovaný je na této adrese hlášen k trvalému pobytu. Dotazem na rodiče žalovaného zjistil, že matka nezná jeho současný pobyt, se synem se od malička nestýká, byl svěřen do výchovy otce, od té doby o něm nemá žádné zprávy, otec není s žalovaným v kontaktu, není mu známo, kde se v současné době zdržuje. Úřad práce v K. sdělil, že žalovaný není žadatelem dávek SSP, dle zprávy Úřadu práce v K., pobočka H., žalovaný byl evidován do 2. 11. 2003, kdy byl sankčně vyřazen, a to na adrese H., M. 362/7. Okresní správa sociálního zabezpečení K. sdělila, že žalovaný neprochází jejich registrem. Lustrací soudních spisů Okresního soudu v Karviné - pobočka Havířov bylo zjištěno, že žalovaný je neznámého pobytu, nezdržuje se na adrese trvalého pobytu ani na žádné soudu známé adrese, nepracuje, nepobírá dávky, není uchazečem o zaměstnání. Rodičům není známo na jaké adrese se nyní zdržuje, ve věcech je mu ustanovován opatrovník. Na to bylo soudem prvního stupně vydáno napadené usnesení.

Odvolací soud dotazem na Centrální evidenci vězňů zjistil, že žalovaný se nenachází ve vazbě ani výkonu trestu.

Ustanovení opatrovníka dle ustanovení § 29 odst. 2 o. s. ř. musí předcházet šetření o tom, zda jsou dány předpoklady tohoto postupu řízení a i nepřítomnému účastníkovi řízení musí být zajištěna ochrana jeho zájmů (rozhodnutí č. 21/71 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Předpisy občanského soudního řádu o ustanovení opatrovníka nemohou být používány jen z důvodu urychlení vyřízení věci. Na tomto závěru nemůže ničeho změnit ani novela občanského soudního řádu, týkající se úpravy doručování písemností. Účelem novely o. s. ř. není pouze doručit písemnost osobě neznámého pobytu, ale hlavně hájit zájmy účastníka řízení. Pokud se soud těmito zásadami neřídí, odnímá tím účastníkovi možnost jednat před soudem a porušuje čl. 38 odst. 2, čl. 37 odst. 3 a také čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Ustanovení opatrovníka účastníku řízení, jehož pobyt není znám, musí vždy předcházet šetření o tom, zda jsou dány předpoklady pro tento postup v řízení a současně je zapotřebí zvažovat, zda není možno použít jiné opatření. Opatrovníka lze ustanovit jen tehdy, jestliže opatření učiněná ke zjištění jeho adresy zůstala bezvýsledná. Ústavní soud opakovaně dospěl k názoru, že obecné soudy nesplnily svou zákonnou povinnost vyhledávací, pokud aplikovaly na předmětnou věc § 29 odst. 2 o. s. ř. a účastníkovi, jehož pobyt není znám, byl opatrovník bez ohledu na další potřebná šetření nesprávně ustanoven. Nepřítomnému účastníkovi soudního řízení musí být zajištěna ochrana jeho zájmů i základních práv. Funkce opatrovníka nebyla zákonem stanovena proto, aby usnadňovala činnost soudu, ale aby byly důsledně hájeny zájmy účastníka, který z důvodu své nepřítomnosti nemůže osobně vykonávat svá práva a povinnosti. Podle názoru odvolacího soudu ani novela občanského soudního řádu, týkající se úpravy postupu při doručování k tomuto účelu, tedy ke zjednodušení činnosti soudu, nemůže být zneužívána (srovnej např. [II. ÚS 171/06](#), [I. ÚS 264/06](#), [II. ÚS 460/09](#), [IV. ÚS 2813/08](#)).

Soud prvního stupně před vydáním napadeného usnesení učinil potřebná šetření k tomu, aby si ověřil, zda jsou dány veškeré předpoklady pro postup daný ustanovením § 29 odst. 3 o. s. ř. Jelikož žalovaný je neznámého pobytu (což nebylo zpochybněno ani v odvolacím řízení), byl mu zcela správně ustanoven soudem opatrovník k zajištění ochrany jeho zájmů a základních práv. Nelze akceptovat názor odvolatele, že žalovanému, který je prokazatelně neznámého pobytu, lze doručit písemnost na adresu dle ustanovení § 46b písm. a) o. s. ř. ve znění účinném od 1. 7. 2009 dle ustanovení § 49 o. s. ř. (do vlastních rukou) či ustanovení § 50 o. s. ř. (doručení jiných písemností) ve znění účinném od 1. 7. 2009. Takový postup by odňal účastníkovi právo na spravedlivý proces a odejmul možnost jednat před soudem.

Z výše uvedených důvodů odvolací soud napadené usnesení soudu prvního stupně jako věcně správné dle § 219 o. s. ř. potvrdil.